

הכנסת השמונה-עשרה

יוזמת: חברת הכנסת רוחמה אברהם-בלילא

פ/18/3663

הצעת חוק המחשבים (תיקון – הגדרת מחשב), התשע"ב–2011

- תיקון סעיף 1 .1 בחוק המחשבים, התשנ"ה–1995¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, בהגדרה "מחשב", אחרי "מערכת מחשבים" יבוא "וכן מכשיר כאמור המשמש לצורך תקשורת, טלפון נייד, מרכזיית תקשורת ונתב תקשורת".
- תיקון סעיף 6 .2 בסעיף 6 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "מסוימים או בלתי מסוימים", יבוא "וכן העורך תוכנה באופן שהוא מסגלה כדי לאפשר האזנת סתר,";
- (2) בסעיף קטן (ב), אחרי "נזק או שיבוש כאמור" יבוא "או אשר סוגלה כדי לאפשר האזנת סתר".

דבריו הסבר

המונח "מחשב" מוגדר בחוק המחשבים כמכשיר הפועל באמצעות תוכנה לעיבוד אריתמטי או לוגי של נתונים, לרבות ציודו ההיקפי, לרבות מערכת מחשבים, אך למעט מחשב עזר. מכשיר הנכנס להגדרה שלעיל זוכה להגנה רחבה מאד, המגנה בעקיפין על ערכים מוגנים חשובים, לרבות רכוש ופרטיות. בין ההגנות ניתן למנות את האיסור הפלילי על חדירה שלא כדין לחומר מחשב הנמצא במחשב ואת האיסור הפלילי לערוך תוכנה באופן המסגלה לגרום נזק או שיבוש למחשב או לחומר מחשב, מסוימים או בלתי מסוימים. היקפה של הגדרת "מחשב" בחוק שנויה במחלוקת. על פי ניסוחה הכולל היא חלה על מגוון מכשירים, כגון שרון יד, מכונת כביסה, מעלית. משום כך, הנטייה בפסיקה היא לפרשה לא על סמך המשמעות השגורה של המילים שבה, כי אם על פי תכליתה המשווערת. השאלה האם הגדרה זאת רחבה די הצורך כדי לכלול אביזרי תקשורת, טלפון סלולרי, מרכזיית תקשורת ונתבי תקשורת לא הוכרעה בחוק עצמו. פסיקה של מספר בתי המשפט המחוזיים נוטה להשיב על שאלה זאת בחיוב: ת"פ 40107/08 (מחוזי ת"א) פמת"א נגד פטימר איתי ואח'; ת"פ 40250/99 (מחוזי-ת"א) **מדינת ישראל נ' מונדיר**; ת"פ 2077/06 (מחוזי-ירושלים) **מדינת ישראל נ' אליהו אריש**. עם זאת, בהיעדר הכרעה בחוק עצמו, או למצער בפסיקה של בית המשפט העליון, מהססים גופי אכיפת החוק להפעיל את החוק על פגיעה בטלפונים סלולריים ואביזרי תקשורת אחרים.

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

התוספת המוצעת להגדרה "מחשב" בחוק המחשבים נועדה להעניק לאביזרי תקשורת וטלפון סלולרי הגנה זהה להגנה המוענקת למחשב מכוח החוק.

כיוון שסעיף 23א לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) מפנה אל חוק המחשבים, תוצאה ברוכה נוספת של שינוי ההגדרה "מחשב" תהא בחיוב גורמי אכיפת החוק להוציא צו חיפוש (בדומה לנעשה בנוגע לחומר מחשב), בבואם לבצע חיפוש במכשירים סלולריים.

סעיף 6 לחוק המחשבים מכונן בעיקר למניעת הפצת וירוסים של מחשב והוא יושם גם באשר לתוכנות מסוג "סוס טרויאני" ודומותיהן. התיקון המוצע מבקש להבהיר, למען הסר ספק, כי סעיף זה יחול גם על החדרת תכנות למכשירים לצורך ביצוע האזנת סתר או הכנת תוכנה המאפשרת ביצוע האזנת סתר. מדובר למעשה בקביעת עבירת מטרה – די בהחדרת התוכנה המאפשרת ביצוע האזנת סתר בכדי להיכנס בגדרי האיסור הפלילי, ואין צורך בביצוע האזנת סתר בפועל.

שני התיקונים המוצעים גם יחד נועדו למנוע מצב שבו רשויות אכיפת החוק יימצאו במצב של חוסר בהירות משפטית בכל הנוגע לתוכנות "ריגול" המותקנות על נקלה במכשירי טלפון ניידים, במטרה לבצע האזנות סתר. התיקונים נועדו לקבוע כעבירות חמורות את הכנת התוכנות הללו ואת הפצתן.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד בחשוון התשע"ב – 21.11.11